

The Durability of Self-Control of Imprisoned People

Supoj Areesawat¹

Jirasuk Suksawat²

Received: July 19, 2016 Accepted: July 29, 2016

Abstract

This mixed method research design aimed 1) to study the levels of Self-Control of Imprisoned People in Bangkwang central prison and 2) to explore experience of Self-Control of Imprisoned People in Bangkwang central prison. The research sample consisted of 360 prisoners. Key informants were 8 prisoners selected from questionnaire of the ability of prisoners Self-Control scores more than the best level who volunteered to participate in the research. The employed research instrument was the questionnaire of the ability of prisoners Self-Control and Semi-Structured interview. The Statistics for data analysis were 1) mean, standard, percentage and 2) The qualitative research method of content analysis.

The research findings revealed that the overall mean of the prisoners Self-Control was at the best level (68.60% of the sample group) and the research also finding revealed 3 main themes that were 1) life way in the new social consisted of //facing// the hard life and light in the hard time 2) main key in self controlling consisted of inside factors and outside factors and 3) life goal consisted of honesty and sufficient life and being the family depended on.

Keywords: durability of self-control, imprisoned people, prisoner Bangkwang central prison

¹ Master Degree Student, Education (Guidance) Studies, Sukhothai Thammathirat Open University,

Tel: 025048502

² Guidance School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

ความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพง

สุพจน์ อารีย์สวัสดิ์¹

จิระสุข สุขสวัสดิ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมวิธีในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง และ 2) เพื่อศึกษาประสบการณ์การควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 360 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ แบบวัดความสามารถในการควบคุมตนระดับดีขึ้นไป ไม่เคยกระทำผิดวินัยของเรือนจำตลอดระยะเวลา 10 ปีขึ้นไป สามารถสื่อสารได้ดี และยินดีเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการควบคุมตน และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ เป็นต้น ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือการวิเคราะห์เนื้อหาและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความสามารถในการควบคุมตนอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 68.60 และจากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบประเด็นหลัก 3 ประเด็น ได้แก่ 1) วิถีชีวิตในสังคมใหม่ ประกอบด้วยประเด็นรอง 2 ประเด็น คือการเผชิญความยากลำบาก และ แสวงสว่างในความยากลำบาก 2) ญูญแจสำคัญในการควบคุมตน ประกอบด้วยประเด็นรอง 2 ประเด็น คือ ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน และ 3) จุดมุ่งหมายในชีวิต ประกอบด้วยประเด็นรอง 2 ประเด็น คือ ประกอบอาชีพอย่างสุจริตและพอเพียง และทำหน้าที่เสาหลักดูแลครอบครัว

คำสำคัญ: ความมั่นคงในการควบคุมตนเอง คนหลังกำแพง ผู้ต้องขัง เรือนจำกลางบางขวาง

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โทร. 025048502

² สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาการแนะแนว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทนำ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) จนถึงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ล้วนให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวมเพื่อให้สามารถปรับตัวและมีการควบคุมตนเองเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมจนสามารถขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล เป็นธรรมและก้าวหน้าอย่างยั่งยืนของสังคมไทย ในโลกหลังกำแพงที่คนส่วนใหญ่เรียกว่า “คุกหรือเรือนจำ” มีผู้ต้องขังทั้งคดีเด็ดขาดและอยู่ระหว่างการพิจารณาคดี ประมาณ 253,474 คน (กรมราชทัณฑ์, 2558) เรือนจำกลางบางขวางเป็นหน่วยงานหนึ่งของกรมราชทัณฑ์ที่มีระดับความมั่นคงสูง สังกัดกระทรวงยุติธรรม มีผู้ต้องขังจำนวน 3,895 คน (เรือนจำกลางบางขวาง, 2558) โดยมีการควบคุมดูแลอย่างเข้มงวด เนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่กระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ ที่มีการกำหนดอัตราโทษตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปจนถึงโทษประหารชีวิต การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจึงเน้นการควบคุมมากกว่าการพัฒนาพฤติกรรม ด้วยสภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังที่ถูกพันธนาการด้วยโซ่ตรวน และอยู่ภายใต้กฎระเบียบที่เข้มงวด รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ที่แออัด บวกกับความกลัวจากโทษประหารชีวิตหรือระยะเวลาอันยาวนานในการถูกจองจำ ความทุกข์จากความคิดถึงและห่วงใยครอบครัว อีกทั้งการต้องเผชิญกับความยากลำบากต่างๆ ในบริบทของเรือนจำ ส่งผลให้เกิดปัญหาการ

ปรับตัวให้เข้ากับบริบทของเรือนจำ ประธาน วัฒนาวาณิชย์ (2546, อ้างใน จารุวรรณ คงยศ, 2551) นทีจิ จิตสว่าง (ม.ป.ป., น. 119, อ้างใน จารุวรรณ คงยศ, 2551) และรัตนภรณ์ อ่อนแก้ว (2539, อ้างในนิภา นิมนวล, 2548) ได้กล่าวตรงกันว่า ก้าวแรกที่ต้องขังเข้าสู่เรือนจำจะมีเจ้าหน้าที่ตรวจค้นตัวและสิ่งของที่ติดตัวมาอย่างละเอียด นอกจากการสูญเสียอิสรภาพแล้ว ผู้ต้องขังยังขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต สูญเสียสิทธิเสรีภาพ ขาดการติดต่อสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง โดยสภาพความเป็นอยู่ภายในบริบทของเรือนจำจะส่งผลกระทบในทางลบทั้งต่อร่างกายและจิตใจของผู้ต้องขังเป็นอย่างมากที่สำคัญคือส่งผลกระทบถึงปัญหาในการปรับตัวและความสามารถในการควบคุมตนเองของผู้ต้องขัง โดยผู้วิจัยมีความเชื่อว่าถ้าผู้ต้องขังสามารถผ่านกระบวนการปรับตัวจนดำเนินชีวิตอยู่ในบริบทของเรือนจำได้อย่างเป็นปกติแล้ว สิ่งที่จะเกิดตามมาคือความสามารถในการควบคุมตนเองให้มีความสามารถในการมีสติ รู้จักยั้งคิด รับผิดชอบต่อตนเอง สามารถลดหรือละเว้นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยมีความมั่นคงในการควบคุมพฤติกรรมของตนให้อยู่ในกฎระเบียบได้อย่างเป็นระบบระเบียบและต่อเนื่อง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงระดับในการควบคุมตนเองและประสบการณ์ทางด้านจิตใจของผู้ต้องขังที่มีความมั่นคงในการควบคุมตนเอง โดยมีเป้าหมายในการทำความเข้าใจสภาวะ

จิตใจของผู้ต้องขังที่ไม่เคยกระทำผิดวินัยของทางเรือนจำเลยตลอดระยะเวลา 10 ปีของการดำเนินชีวิตในเรือนจำผ่านบริบทในชีวิตของบุคคลเหล่านั้น โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยแบบผสมวิธีแบบอธิบายตามลำดับ ทั้งนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังในการทำความเข้าใจพฤติกรรมที่เหมาะสมของเพื่อนผู้ต้องขังเองแล้ว บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรือนจำสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นกรณีศึกษา และจัดฝึกอบรมผู้ต้องขังให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการควบคุมตน มีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามกฎระเบียบตลอดจนผู้ต้องขังสามารถใช้ชีวิตในเรือนจำได้อย่างมีความสุขและพร้อมจะก้าวพ้นกำแพงคุกสู่อิสรภาพอย่างบุคคลที่มีคุณภาพต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการควบคุมตนของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง
2. เพื่อศึกษาประสบการณ์การควบคุมตนของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีแบบอธิบายตามลำดับ โดยเริ่มต้นสำรวจคะแนนระดับการควบคุมตนของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวางด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ และเน้นศึกษาประสบการณ์การควบคุมตนของผู้ต้องขังในบริบทเรือนจำกลางบางขวางด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ลำดับชั้นคือ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ คือผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวางจำนวน 360 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากจำนวนประชากรทั้งหมด 3,895 คน (เรือนจำกลางบางขวาง, 2558) 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ต้องขัง จำนวน 8 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากผู้ที่ได้คะแนนแบบวัดความสามารถในการควบคุมตนระดับดีขึ้นไป ไม่เคยกระทำผิดวินัยของเรือนจำตลอดระยะเวลา 10 ปีขึ้นไป สามารถสื่อสารได้ดี และยินดีเข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยข้อมูลอายุ การศึกษา การต้องโทษในคดี การถูกกำหนดโทษ ระยะเวลาที่ถูกควบคุม และความถี่ที่ญาติมาเยี่ยม

2. แบบวัดความสามารถในการควบคุมตนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อประเมินความมั่นคงในการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 33 ข้อ ครอบคลุมองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง 2) ด้านความสามารถในการจัดการพฤติกรรมของตน และ 3) ด้านความสามารถในการจัดการตนเองให้อยู่ร่วมกับสังคมและสภาพแวดล้อม แบบวัดนี้เป็นมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 1 (ไม่จริงเลย) ไปจนถึง 6 (จริงที่สุด) และมีเกณฑ์การแปลความหมาย 5 ระดับเริ่มตั้งแต่ระดับต่ำ

มากไปจนถึงระดับเยี่ยม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคทั้งฉบับ (Cronbach's alpha coefficients) เท่ากับ 0.87

3. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งมีประสบการณ์การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อใช้เป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบโดยอาจมีการปรับเปลี่ยนข้อคำถามได้ตามสถานการณ์นั้นๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยขอหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชถึงผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวางเพื่อขอความอนุเคราะห์และประสานงานขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูล หลังจากได้รับอนุญาตจึงดำเนินการแจกแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและแบบวัดความสามารถในการควบคุมตน พร้อมกับชี้แจงการกรอกแบบวัดดังกล่าวเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจการทำแบบสอบถามทั้งหมด

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลที่ได้คะแนนความสามารถในการควบคุมตนอยู่ในระดับดีขึ้นไป จำนวน 8 คน โดยเป็นผู้ต้องขังชั้นเยี่ยมที่ไม่เคยกระทำผิดวินัยตลอด 10 ปีของการดำเนินชีวิตในเรือนจำ สามารถสื่อสารได้ดี และยินดีเข้าร่วมการวิจัย หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลดำเนินการสัมภาษณ์และอัดเทป โดยก่อนที่จะดำเนินการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการ

ดำเนินการวิจัย สอบถามถึงความสมัครใจและเห็นยินยอมเข้าร่วมการวิจัย โดยข้อมูลต่างๆ จะเก็บไว้เป็นความลับและจะรายงานผลเป็นภาพรวมเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยผู้วิจัยถอดความบทสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ และตรวจความถูกต้องก่อนวิเคราะห์บริบทและเนื้อหา (Context & content analysis) โดยการนำข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะศึกษามาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของข้อมูลในประเด็นหรือคำสำคัญที่เกิดขึ้นจากข้อมูล จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยถอดรหัสข้อความ (Coding) และจัดกลุ่มข้อมูลตามลักษณะที่มีความหมายคล้ายคลึงกันให้เป็นหมวดหมู่ (Categories) จากนั้นจัดเป็นประเด็นย่อย (Sub themes) และรวบรวมประเด็นย่อยที่มีความเกี่ยวข้องสอดคล้องกันในประเด็นหลัก (Themes) เพื่อเรียงร้อยเรื่องราวตามประเด็นหลักที่ค้นพบร่วมกับการนำบริบทที่ศึกษาเข้ามาอธิบาย โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อค้นพบประเด็นใหม่ๆ และประเด็นที่ไม่ชัดเจนแล้วต้องการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม (ชายโพธิสิทธิ์, 2550)

ความน่าเชื่อถือของงานวิจัย (Trustworthiness) ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบ

สามเหลี่ยม ด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งจากการสัมภาษณ์ การสังเกต แบบมีส่วนร่วม และการจดบันทึกภาคสนาม ตลอดระยะเวลาการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70 ต้องโทษในคดีพระราชบัญญัติยาเสพติด จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 70.80 กำหนดโทษตลอดชีวิต จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำสูงกว่า 10 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 44.70 และมีญาติมาเยี่ยม 1 ครั้ง/3เดือน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40 ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนความสามารถในการควบคุมตนเองอยู่ในระดับดีมาก ได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 132-164 จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 68.60 ของประชากรในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมจากการทำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตนเองเท่ากับ 152.30 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 15.80

2. ผลการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบประเด็นหลัก

3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 วิธีชีวิตในสังคมใหม่ ประกอบด้วยประเด็นรอง 2 ประเด็น คือ

1.1 การเผชิญความยากลำบาก ประกอบด้วยประเด็นย่อย 7 ประเด็น ดังนี้

1) พันธนาการแห่งชีวิต เรือนจำกลางบางขวางเป็นเรือนจำความมั่นคงสูงจึงเน้นการควบคุมและดูแลอย่างเข้มงวด การใส่โซ่ตรวนเป็นวิธีการที่ถูกปฏิบัติมาเนิ่นนานดังนั้นจึงนับเป็นประสบการณ์ในช่วงชีวิตที่สุดแสนจะทรมานและเจ็บปวดทั้งต่อร่างกายและจิตใจ ดังเช่น

“วันแรกเข้ามาก็โดนใส่ตรวนตั้งแต่วันแรกที่เข้าเรือนจำ รู้สึกใจสลาย น้ำตาจะไหลคือเหมือนจะรับในสภาพแบบนั้นไม่ได้ ไซ้ทั้งใหญ่และมีสนิม คิดว่าตัวเองไม่ใช่คน ใส่นานๆไปก็ปวดหลัง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ตอนที่โดนใส่ตรวนรู้สึกไม่ดีเลย ชีวิตการเป็นอยู่ก็ลำบากจะทำอะไรก็ไม่สะดวก ผมใส่ตั้ง 13 ปี หลังๆมาก็เริ่มจะชิน ตอนที่ถอดออกความรู้สึกเหมือนยังใส่อยู่ต้องฝึกเดินใหม่กันเลย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

2) ข้าวแดงแกงหลวง เป็นข้าวที่มีคุณภาพต่ำ มีราคาถูก แข็ง และมีส่วนผสมอื่นๆปะปนมาด้วย ส่วนรสชาติและปริมาณอาหารที่ได้รับนั้นยิ่งทำให้การรับประทานข้าวแดงแกงหลวงในแต่ละมื้อนั้นเป็นเรื่องที่ยากลำบากทั้งร่างกายและจิตใจ ดังเช่น

“แยมมากเลย มีทั้งกรวด ทวาย บางวันเปียก บางวันไหม้ แกงก็กินไม่ได้มีแต่น้ำและรสชาติก็ไม่ชิน กินอยู่ 6-7 ปี แกงก็กินไม่ได้มีแต่น้ำและรสชาติก็ไม่ชิน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“กินอยู่ 3 ปีกว่า เป็นช่วงชีวิตที่แยมสุดๆ ไม่ชอบแต่ก็ต้องกิน บางครั้งมีทั้งหิน กรวด เมล็ดพืช เคี้ยวระวังๆเอา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

3) สลัมมนุษย์ ด้วยความเก่าแก่ของตัวอาคารและเนื้อที่มีจำกัด คับแคบ และจำนวนของผู้ต้องขังมีปริมาณมากขึ้น ส่งผลให้สภาพห้องนอนแออัด และด้วยความไม่คุ้นเคยสภาพเรือนนอนส่งผลให้รู้สึกเครียด กังวล เป็นทุกข์ และนอนไม่หลับ ดังเช่น

“ความเป็นอยู่ก็รู้สึกอึดอัดเพราะไม่เคยอยู่สถานที่ ที่แรกตอนที่เข้ามาใหม่ๆ ห้องรกมากเลยใส่ผ้าปิดจมูกตลอด ระเบียบไม่มี เสื้อผ้าแขวนข้างในกัน นอนกัน กินกัน ในห้องก็มี” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“มีบางช่วงที่แออัดโดยเฉพาะวันหยุดจะเต็มไปด้วยผู้ต้องขังจนไม่อยากเดินไปไหน รู้สึกว่าทำไมมันแน่นอย่างนี้วะ มีเหตุบังเอิญบ้างเหมือนกันแต่ก็ทำใจอยู่ไป” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

4) กฎระเบียบที่เคร่งครัด การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดทำให้ผู้ต้องขังเกิดความรู้สึกต่อต้าน รับไม่ไหวกับกฎระเบียบที่มากมาย และยังอยู่ในการดูแลของเจ้าหน้าที่ตลอดเวลาซึ่งนับเป็นความกดดันทางจิตใจ ทุกข์ใจเป็นอย่างมาก ดังเช่น

“ตอนเข้าคุกมาใหม่ๆ ห้ามนี้ห้ามโน่นคืออะไรก็ได้ ตั้งแต่เกิดจากท้องพ่อแม่ไม่มีใครบังคับเราได้ขนาดนี้รู้สึกอึดอัดมากๆ เลย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เบื้อ เครียด กฎระเบียบเข้มงวดมากเลย ที่เบื้อสุดๆ คือตอนโดนค้นตัวของกระจาย บางทีก็หาไม่เจอ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

5) ไร้สิทธิเสรีภาพ เมื่อเข้าสู่โลกหลังกำแพงอิสรภาพก็หมดสิ้นลงเนื่องจากไม่สามารถออกจากเรือนจำ หรือเดินจากแดนหนึ่ง

ไปอีกแดนหนึ่งได้ตามใจชอบ ไม่สามารถกระทำสิ่งต่างๆ ได้เหมือนข้างนอก สิทธิเสรีภาพต่างๆ ถูกจำกัดมากขึ้น ดังเช่น

“ไม่มีอะไรดีเลย ชีวิตไม่มีอิสระ สิทธิมีแค่มหาใจเข้าออก เบื่อมากแต่ต้องทน ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“อยู่บนดอยจะไปไหนก็ได้ ที่นี้ไม่ได้ต้องอยู่ในระเบียบ เจ้าหน้าที่ก็ตรวจเข้ม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

6) ความคิดถึงและห่วงใยครอบครัว การจากครอบครัวปกติยังสามารถติดต่อได้อย่างอิสระเป็นปกติ แต่ในโลกหลังกำแพงมีกฎระเบียบที่เข้มงวด แม้บางเรื่องสามารถกระทำได้แต่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของระเบียบกฎเกณฑ์ ส่งผลต่อความรู้สึกเครียด กังวล และคิดถึงห่วงใยครอบครัวเป็นอย่างมาก ดังเช่น

“ตอนเข้าเรือนจำมาเครียดมากๆ เพราะว่าห่วงเรื่องทางบ้าน เรื่องลูกเล็กเด็ก ๆ กันอยู่ เรื่องคดีการต่อสู้ เรื่องเงินเรื่องทองขัดสนอยู่ช่วงที่เราโดนจับ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“เครียด คิดมาก ห่วงความเป็นอยู่ของพ่อแม่และครอบครัว ขาดเราไปคนหนึ่งจะกินอยู่กันอย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

7) กลัวถูกประหารชีวิตและถูกจำคุกนาน ขณะที่คดีอยู่ระหว่างการรอการพิจารณาของศาลซึ่งใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานนับเป็นปีๆ ความไม่แน่นอนและความไม่รู้ว่าสถานภาพของตนเองจะเป็นอย่างไรในอนาคตโดยเฉพาะการถูกตัดสินโทษประหารชีวิต ส่งผลให้เกิดความ

กลัว ความเครียด กังวลและทุกข์ใจเป็นอย่างมาก ดังเช่น

“คิดเรื่องโดนประหารมาตลอด ถ้าต้องติดคุกก็ทำใจ คิดว่าตายแน่อายุก็เยอะแล้ว ขนาดพ่อแม่ยังรอไม่ไหว สั่งเสียไว้ว่าถ้าตายให้เอาไปฝังกับพ่อแม่เนะ เต็ดขาดอยู่ปีกว่าใจไม่อยู่กับตัว คิดว่าโดนเอาไปประหารแน่ๆ กลัวมาก ๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“กลัวนิดๆ เพราะพฤติกรรมของเราทำไปไม่ได้ โหดร้ายทารุณ คิดว่าเขาคงไม่ประหาร เรามีการเรียนหนังสือแก้ไขฟื้นฟูคนอื่นหนักกว่า แต่กลัวมากเรื่องติดคุกนานน่าจะประมาณ 15 ปี” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

1.2 แสงสว่างในความยากลำบาก การแสวงหาแนวทางสมดุลของชีวิตด้วยการหาที่พึ่งเพื่อให้คลายความทุกข์พร้อมเผชิญกับความเป็นจริงและเกิดความหวังในใจจึงเปรียบเหมือนแสงสว่างในความยากลำบาก อันได้แก่ ความหวังจากการสู้คดี โดยมีความมั่นใจในทนายความหรือผู้ช่วยเหลือโดยแลกกับเงินในการวิ่งเพื่อล้มคดี การไม่มีหลักฐานหรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในคดียิ่งสร้างความหวังในใจ ดังเช่น

“คิดว่าหลักฐานไม่มีคงไม่ถึงตัวเรา น่าจะสู้คดีชนะ พยายามเทียบเคียงกับคดีของคนอื่น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“มีความหวังจากการสู้คดี ถึงผมจะทำจริงแต่สำนวนคำให้การเป็นอีกอย่างไม่ตรงกับความเป็นจริง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

ประเด็นที่ 2 กฎหมายสำคัญในการควบคุมตน ประกอบด้วยประเด็นรอง 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วยประเด็นย่อย 6 ประเด็น ดังนี้

1) มิตรสหาย จากระยะเวลาที่ถูกควบคุมนานหลาย ๆ ปี ทำให้ผู้ต้องขังสร้างมิตรภาพกับเพื่อนร่วมชะตากรรมให้เกิดขึ้นเพื่อทดแทนความคิดถึงของครอบครัวและเยียวยาความเจ็บปวดจากการถูกจองจำด้วยคำว่าห้วงเดียวกันเพื่อดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มคนที่มีนิสัยใจคอใกล้เคียงกันเพื่อถ่ายทอดทุกข์สุขและปรึกษาหารือกันโดยเฉพาะสมาชิกใหม่ ดังเช่น

“ตอนเข้าเรือนจำแรกๆ มีคนแถวบ้านดูแลความเป็นอยู่ทุกอย่างเลย บอกว่าให้ออดทนและคอยให้กำลังใจ ยังได้สอนวิธีใส่เสื้อผ้าทั้งที่ขามิตรวนด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เข้าใหม่ๆ มีน้องอยู่จังหวัดเดียวกันคอยดูแลอาหารการกิน ที่อยู่อาศัยและความเป็นอยู่ต่างๆ ยังบอกว่าคนอื่นอีกเยอะแยะต้องอยู่ให้ได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

2) ขอบเขตของกฎระเบียบ ภาระกิจหลังของเรือนจำคือการควบคุมและการบังคับใช้กฎระเบียบที่เข้มงวดเพื่อควบคุมผู้ต้องขังให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ขอบเขตของกฎระเบียบจึงเปรียบเสมือนประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ผิดอกกฎระเบียบอย่างรู้เท่าทัน ดังเช่น

“ในนี้มันร้อยพ่อพันแม่ต้องเลือกดูคน ดูนิสัยต้องเป็นคนดีและต้องไม่ทำผิดวินัย ส่วนคนที่ยังทำผิดอยู่เราก็แค่คุยธรรมดาแต่ไม่คบ ทุกวันนี่กินอยู่ 3 คน ทั้ง 3 คนนิสัยดีเป็นคนภาคเดียวกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“ทุกวันนี้จะกินอยู่กับหลายคนเพราะเป็นคนในร้านค้าทั้งหมด แต่ผมจะเลือกคบแต่คนที่อยู่ในกฎระเบียบวินัย ใครทำผิดเราก็ไม่ยุ่ง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

3) กิจกรรมสุดโปรด การทำงานหรือกิจกรรมสุดโปรดเป็นวิธีการหนึ่งที่จะบรรเทาความเจ็บปวดภายในจิตใจรวมถึงการหารายได้เสริมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน เช่น การเรียนหนังสือ การเรียนดนตรีไทย การอ่านพระคัมภีร์ การเข้าโบสถ์ ออกกำลังกาย และการพูดคุยกับเพื่อนๆ ดังเช่น

“กิจกรรมหลักๆ คือการอ่านหนังสือ การเรียน การออกกำลังกาย และก็พูดคุยกับเพื่อนนักโทษ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ผมชอบออกกำลังกายและก็เป็นช่างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในแดน อยากไปร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตใจทุกอย่างที่เขาจัด แต่ภารกิจเขาเยอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

4) การศึกษาพัฒนาจิตใจ เนื่องจากความจำเป็นในการหาเลี้ยงครอบครัวรวมถึงความยากลำบาก ความยากจนทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษา เมื่อต้องเข้ามาใช้ชีวิตในโลกหลังกำแพง ผู้ให้ข้อมูลบางรายเลือกการเรียนต่อจนจบระดับปริญญาตรีด้วยความภาคภูมิใจและทำให้ตนเองรู้สึกมีคุณค่าเพิ่มขึ้น ดังเช่น

“ผมเรียน ม.ต้น จบม.ปลายในนี้นะ การศึกษาสอนให้เราเป็นคนดีมีสติ คิดวิเคราะห์เพื่ออนาคตพ้นโทษไปยังใช้ประกอบอาชีพได้อีก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“ผมเรียนกฎหมายจบ 3 ปีครึ่งได้ H 2 ตัว ถึงแม้ไม่ได้ทำคดีแต่เน้นเป็นการศึกษาในด้านคดีซะมากกว่า การศึกษาทำให้เราเรียนแต่หนังสือไม่ค่อยได้สนใจคนอื่นใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ติดคุกเป็น 10 ปีแล้วไม่เรียนก็เสียชาติเกิด การเรียนทำให้รู้สึกว่าทำตัวให้ได้ประโยชน์กับเวลาที่เสียไป” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

5) ด้วยวัยที่ผ่านเลยไป เมื่อถูกควบคุมตัวนานนับสิบปี ทำให้อายุเพิ่มขึ้นและความรู้เท่าทันและการปฏิบัติตามกฎระเบียบเพื่อให้ได้มาซึ่งการได้รับการยอมรับจากเจ้าหน้าที่และเพื่อนผู้ต้องขัง พร้อมทั้งยังรักษาความเป็นตัวตนของตนเองไว้ได้ด้วย ดังเช่น

“อายุนี้นั้นเป็นส่วนหนึ่งกับการดำเนินชีวิตให้เกิดภาวะของการควบคุมตน ซึ่งวุฒิภาวะนี้ก็สำคัญตราบไตที่อยู่ในนี้จะไม่ยอมทำผิดนั้นแหละจะมีความสุขขึ้นมาทีเดียว เราต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ที่เขาวางไว้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“พอว่าอายุมากขึ้นใจเราก็เย็นลง ความคิดของเราก็ต้องคิดเยอะขึ้น พยายามเตือนตัวเองว่าต้องมีสติและพยายามอยู่ในกฎระเบียบ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

6) ระยะเวลาที่ถูกควบคุม การใช้ชีวิตในเรือนจำเป็นระยะเวลานานนับสิบปี หล่อหลอมให้ผู้ให้ข้อมูลระดังตัวที่จะไม่กระทำผิดและเป็นการสร้างความหวังกำลังใจ สร้างการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาให้กับตนเองเพื่อเพิ่มคุณค่าและการได้กลับไปใช้ชีวิตกับครอบครัว ดังเช่น

“ยิ่งวันจำเอยะ ยิ่งต้องรักษาระเบียบวินัยเพื่อจะได้ภัยพ้นโทษเร็ว ๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“เราอยู่มาเอยะแล้ว ยิ่งต้องอยู่ในระเบียบรักษาชั้นให้ดี ๆ จะได้กลับบ้านเร็ว ๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

2.2 ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ประเด็นย่อย 8 ประเด็น ดังนี้

1) ศาสนาเป็นหลักยึด เกิดจากความเชื่อความศรัทธาและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ทุกชาติทุกภาษา การปฏิบัติตามหลักศาสนาช่วยให้จิตใจสงบ มีสติในการดำรงชีวิตและการทำตนให้เป็นที่รักและเคารพของเพื่อนร่วมชะตากรรมและเจ้าหน้าที่ ดังเช่น

“มาใหม่ ๆ ใช้หลักศาสนา ศึกษาพระคัมภีร์อัลกุรอานและละหมาดตามบทบัญญัติของศาสนา ช่วยให้อใจสงบ ทุกวันนี้ก็ศึกษาพระคัมภีร์อัลกุรอานและละหมาดตามบทบัญญัติของศาสนาอยู่ตลอดนะ ใจมันสงบดี” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“เข้ามาใหม่ ๆ มีโอกาสได้เรียนธรรมศึกษา การสวดมนต์นั่งสมาธิประจำ ใจเราก็สงบขึ้น พยายามทำใจอยู่กับปัจจุบัน ผมก็ยังสวดมนต์นั่งสมาธิมาตลอดนะ ที่เรือนจำให้สวดมนต์วันละ 3-4 รอบยังเป็นการดีเลยใจเราจะสงบ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

2) แรงใจจากครอบครัว การได้รับกำลังใจและความห่วงใยจากครอบครัวเป็นภูมิคุ้มกันให้ชีวิตในยามตกทุกข์ได้ยาก ครอบครัวจึงเป็นเสมือนสายใยเชื่อมโยงจิตใจและเป็นแรงผลักดันให้สามารถก้าวข้ามความทุกข์จน

นำไปสู่การควบคุมตน การมีคุณค่าและมีความหวังในชีวิตต่อไป ดังเช่น

“ครอบครัวเป็นเหมือนความหวัง เป็นเหมือนกำลังใจของเรา การดำเนินชีวิต ก็คือเราต้องยอมรับในสภาพที่เราเป็นอยู่ ครอบครัวจะเดือดร้อนยังไงยิ่งเราต้องทำตัวให้ดีพยายามทำให้ได้กลับบ้านเร็ว ๆ ไปอยู่กับครอบครัว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ครอบครัว อยู่เพื่อลูกหลานเรา ตั้งใจอยู่ในกฎระเบียบเพื่อเขา เพราะพวกเขารอคอยเรา อยู่ มาเยี่ยมก็ให้กำลังใจตลอด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

3) การตระหนักต่อโทษของตน จากการทำผิดในคดีอุกฉกรรจ์ทำหมิ่นอัคราการกำหนดโทษสูงและต้องโทษในเรือนจำเป็นเวลานาน ส่งผลให้ผู้ต้องขังมีแนวโน้มปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบและมีความระมัดระวังที่จะไม่กระทำผิดกฎ การตระหนักต่อโทษของตนจึงเป็นกุญแจสำคัญในการควบคุมตนเอง ดังเช่น

“ส่วนตัวของผมโทษสำคัญเพราะว่าถ้าเราโทษเอยะ โทษมากติดคุกนาน ถ้าเราควบคุมตนไม่ได้เราต้องอยู่อีกนานไม่รู้เท่าไร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“เราโทษเอยะอยู่แล้ว ถ้าทำผิดอีกก็มีโทษต่ออีก ยิ่งปัจจุบันโทษน้อย ก็ยังกลัวไม่อยากทำผิดอีกมันไม่คุ้ม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

4) หวังอภัยโทษที่จะได้รับจากพระมหากษัตริย์คุณ การได้รับพระราชทานอภัยโทษก็ด้วยพระมหากษัตริย์คุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผู้ต้องขังได้ตระหนักและเล็งเห็นถึง

ความสำคัญต่อความมั่นคงในการควบคุมตนเอง
ดังเช่น

“ได้กลับบ้านเร็ว ๆ เพราะได้อภัยฯ ได้พักโทษ
กลับไปทำสวนยาง สวนกาแฟ สวนทุเรียน
เน้นแบบเกษตรผสมผสานและใช้ชีวิตอย่าง
พอเพียง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ได้อภัยโทษ ไม่เคยผิดวินัยก็สามารถพักโทษ
ได้ กลับไปอยู่กับครอบครัวใช้ชีวิตพอเพียง”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

5) การปรับเปลี่ยนความคิดและ
ความเชื่อของตน เกิดจากการเรียนรู้ด้วย
ประสบการณ์ที่ค่อยๆ ปรับเปลี่ยนไปอย่าง
เหมาะสม การสร้างทักษะในการดำเนินชีวิตอยู่
ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ นำไปสู่การ
สร้างชีวิตใหม่ที่มีอิสรภาพทางจิตใจ ส่งผลให้ผู้ให้
ข้อมูลสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในโลกหลังกำแพง
อย่างรู้เท่าทันและมีความสุขเพิ่มขึ้น ดังเช่น

“การได้ดูแลตัวเองให้อยู่ในระเบียบวินัยและก็
ไม่มีเรื่องให้มีปัญหากับตัวเองมากกระทบเป็น
เรื่องใหญ่ที่สุด ถ้าเราควบคุมตนเองได้เราไม่ผิด
วินัยเราไม่อยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์ของเรือนจำ
ชั้นเราก็จะไม่ถูกลงโทษได้อภัยฯเต็มๆ จะได้
รับปล่อยตัวเร็วขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ถ้าเราทำดีเชื่อฟังในคำสอนของพระเจ้าเราจะ
เป็นคนชอบธรรม ไม่ทำผิดเดินไปไหนก็มีแต่
คนสรรเสริญเรา ถ้าเห็นคนที่เตือนได้เราก็บอก
เสมอทุกวันนี้ผมดำเนินชีวิตตามความเชื่อมา
โดยตลอด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

6) การควบคุมตนเองและอดทน
ต่อสิ่งชั่วร้าย เมื่อผู้ให้ข้อมูลปรับตัวเข้ากับบริบท
ของเรือนจำได้ เขาจะทำความเข้าใจต่อการ
เกิดขึ้น และความจำเป็นต่อกฎระเบียบเสียใหม่
เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีในการปฏิบัติ รวมถึงการ
คิดบวก การควบคุมและบังคับตนเองก็เพื่อการ
อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ดังเช่น

“ผมว่าเรือนจำคือโรงหลอมมนุษย์นะ
กฎระเบียบเป็นเหมือนความร้อนของไฟเพื่อให้
เราแข็งแกร่ง ส่วนเจ้าหน้าที่คือผู้ที่ทำให้เป็น
มนุษย์ที่สมบูรณ์ ถ้าเวลามีคนทำให้โกรธ เรา
ไม่ตอบโต้ เดินจากไปไม่ต่อล้อต่อเถียง นึกถึง
คำสอนในพระคัมภีร์” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ก็ดูว่าเหตุการณ์เป็นอย่างไร
เราก็ปรับตัวเข้ากับเหตุการณ์นั้น กับเจ้าหน้าที่
เราก็ไม่มี กับเพื่อนเราก็ไม่มี ถ้ามีปัญหา
เพื่อนก็พยายามคุยกันให้รู้เรื่อง หากคุยกันไม่รู้
เรื่องก็เดินหนี อารมณ์ดี ๆ ค่อยมาคุยกัน” (ผู้ให้
ข้อมูลคนที่ 7)

7) ความพอใจและภูมิใจจากการ
ดำเนินชีวิต เมื่อเกิดความพอใจภูมิใจ เกิดความ
เชื่อมั่นว่าสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดี
ได้จึงนำไปสู่ความเป็นอิสระทางจิตใจที่จะลงมือ
กระทำสิ่งต่างๆ ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถดำเนิน
ชีวิตได้อย่างกลมกลืนในบริบทของโลกหลัง
กำแพง ดังเช่น

“เราก็ถือว่าเราก็อยู่ไปแบบตามระบบตาม
กฎระเบียบของเรือนจำ ที่เราไม่ผิดแล้วเราก็จะ
ไม่มีโทษกับตัวเอง เราก็สบายใจขึ้นเราก็พอใจ
แล้ว ก็พอใจ ภูมิใจครับ ที่ไม่เคยผิดวินัยเนี่ย

“ไม่ใช่เรื่องยากที่จะอดทนบังคับใจตนเอง”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ภูมิใจ เราเดินไปไหนเจ้าหน้าที่ไม่เคยทำอะไร
เราทำความเคารพเขาก็ยิ้มแยมกับเรา เพื่อนก็
มีมาคบหาเพราะเราเป็นคนดี” (ผู้ให้ข้อมูลคน
ที่ 4)

8) การยอมรับและปรับปรุงตน การ
ยอมรับข้อดีและข้อด้อยของตนและพร้อมที่จะ
ปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ในชีวิต ผู้ให้
ข้อมูลก็จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างกลมกลืน
ในบริบทของเรือนจำและนำไปสู่ความมั่นคงใน
การควบคุมตนในโลกหลังกำแพง ดังเช่น

“อดทนต่อกฎระเบียบที่เพิ่มขึ้นแต่ไม่ยากเกิน
ความพยายามและดำเนินชีวิตตามหลักคำ
สอนของพระเจ้า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ผมใจร้อน บางครั้งยังมีโมโหอยู่บ้าง
เหมือนกันต้องพยายามคุมสติเตือนตัวเองอยู่
ตลอดเวลา จะพยายามนึกถึงครอบครัวและใช้
ธรรมะเข้าช่วย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ประเด็นที่ 3 จุดมุ่งหมายในชีวิต
ผู้ให้ข้อมูลยอมรับว่าชีวิตใหม่ในพื้นที่แห่งนี้เป็น
ตัวตนที่เขาภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง การ
มุ่งมั่นตั้งใจศึกษาหาความรู้เพื่อหวังนำไปใช้
ประโยชน์เมื่อพ้นโทษและจะไม่หวนกลับไปสู่ชีวิต
แบบเดิมในอดีต จุดมุ่งหมายในชีวิตของผู้ให้
ข้อมูลจึงเป็นเหมือนก้าวแรกของชีวิตใหม่หลัง
การก้าวพ้นไปจากโลกหลังกำแพง ประกอบด้วย
ประเด็นรอง 2 ประเด็น ดังนี้

3.1 ประกอบอาชีพอย่างสุจริตและ
พอเพียง การทำเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจ

พอเพียงที่ใช้ทุนและพื้นที่ไม่มาก วัสดุส่วนใหญ่ก็
มีอยู่ในธรรมชาติบวกกับความมุ่งมั่นบนวิถีแห่ง
ความสุขที่เรียบง่าย ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลบางคน
ตั้งใจจะประกอบในอาชีพที่ตนชอบและถนัดจาก
การได้รับการศึกษา การอบรม และการฝึกอาชีพ
ต่างๆ ของเรือนจำ ดังเช่น

“ผมตั้งใจว่าจะปลูกสับปะรด ปลูกพืช ปลูกผัก
ทำเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 8 ไร่และดูแล
ครอบครัวใช้ชีวิตที่พอเพียง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ผมทำสวนยาง สวนกาแฟ สวนทุเรียน เน้น
แบบเกษตรผสมผสานและใช้ชีวิตกับ
ครอบครัวอย่างสงบและพอเพียง” (ผู้ให้ข้อมูล
คนที่ 6)

3.2 ทำหน้าที่เสาหลักดูแลครอบครัว
แรงกำลังใจจากครอบครัวแสดงให้เห็นว่าที่ผ่าน
มาเขาไม่ได้ถูกทอดทิ้งให้ต้องเผชิญชะตากรรม
อยู่อย่างโดดเดี่ยวในโลกหลังกำแพง ดังนั้น
ความหวังที่จะทำหน้าที่เป็นเสาหลักดูแล
ครอบครัวเมื่อก้าวพ้นโลกหลังกำแพงออกไปได้
จึงเป็นเสมือนการตอบแทนและชดเชยในสิ่งต่างๆ
ให้กับครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง ดังเช่น

“ถ้าออกไปได้ผมจะเป็นคนดีของครอบครัว
ดูแลเราน่าให้เจริญจะได้มีเงินเลี้ยงดูทุกคนใน
ครอบครัว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ว่างจากงานเกษตรก็อยากจะช่วยเหลือ
หลานๆ เพื่อตอบแทนที่ลูกๆ คอยให้ความหวัง
และเป็นกำลังใจให้กับเรามาโดยตลอด” (ผู้ให้
ข้อมูลคนที่ 5)

การอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยเชิงปริมาณแสดงให้เห็นถึงระดับการควบคุมตนของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวางว่ามีความสามารถในการควบคุมตนอยู่ในระดับดีมาก กล่าวคือ มีคะแนนจากการทำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตนได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 132-164 จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 68.60 ของประชากรในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยภายในด้านแรงใจจากครอบครัวมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อความมั่นคงในการควบคุมตนของคนหลังกำแพง สอดคล้องกับเอฟ อีแวน ไนย์ (Nye, 1958; จรรยา สุวรรณทัต และคณะ 2533 อ้างใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่า พ่อแม่คือตัวแทนของสถาบันครอบครัว และการที่คนเราอยู่ในสถาบันครอบครัวมานานทำให้เกิดความรักความผูกพัน ซึ่งจะช่วยให้บุคคลไม่ทำอะไรรนอกกฎ นอกกรอบ

2. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพสะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์การควบคุมตนของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวางที่มีความมั่นคงในการควบคุมตนว่าเกิดจากเหตุและปัจจัยต่างๆ รวม 3 ประเด็น ได้แก่ วิถีชีวิตในสังคมใหม่ กฎหมายสำคัญในการควบคุมตน และ จุดมุ่งหมายในชีวิต โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 วิถีชีวิตในสังคมใหม่ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญความยากลำบาก และถูกบังคับให้ต้องยอมรับสถานะของการเป็นผู้ต้องขังจากการที่ต้องเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ใน

เรือนจำซึ่งเป็นโลกที่แตกต่างจากสังคมภายนอกโดยสิ้นเชิง จึงก่อให้เกิดเป็นประเด็นของการเผชิญความยากลำบาก ประกอบด้วย 1) พันธนาการแห่งชีวิต (การใส่โซ่ตรวน) การใส่โซ่ตรวนเป็นวิธีที่ปฏิบัติมานานจึงนับเป็นช่วงชีวิตที่สุดแสนจะทรมานอย่างไม่เคยรู้สึกมาก่อน 2) ข้าวแดงแกงหลวงเป็นข้าวที่มีคุณภาพต่ำ ราคาถูก แข็งและมีสิ่งปลอมปน รวมถึงเรื่องรสชาติและปริมาณของอาหารก็ยิ่งทำให้รับประทานลำบาก สอดคล้องกับ ไฮเคิส (Sykes, 1958 อ้างใน เพ็ญพรรษา ปากาสีทธิ, 2553) ได้เห็นว่า ผู้ต้องขังในเรือนจำถูกจำกัดสิทธิในการที่จะเลือก ไม่มีที่พักผ่อนและไม่มีอุปกรณ์ของใช้เป็นของตนเองไม่มีแม้กระทั่งเวลาที่จะเลือกทำในสิ่งที่ชอบเหมือนกับตอนอยู่ที่บ้าน 3) สลัมมนุษย์ เกิดจากจำนวนของผู้ต้องขังและความเก่าแก่ของตัวเรือนจำ จนทำให้รู้สึกเครียดไม่สบายใจและเป็นทุกข์ 4) กฎระเบียบที่เข้มงวด การบังคับใช้กฎระเบียบที่เข้มงวดทำให้ผู้ต้องขังรับไม่ได้กับกฎระเบียบที่มากมาย ต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์และคำสั่งของเจ้าหน้าที่ตลอดเวลา สอดคล้องกับ ไฮเคิส (Sykes, 1958 อ้างใน เพ็ญพรรษา ปากาสีทธิ, 2553) กล่าวว่า การถูกจำกัดด้านอิสรภาพ เกิดจากผู้ต้องขังต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์และคำสั่งของเจ้าหน้าที่อยู่ตลอดเวลา แต่สิ่งที่ทำให้เกิดความกดดัน คือการไม่มีเหตุผลของกฎระเบียบหรือคำสั่งต่างๆ 5) ไร้สิทธิเสรีภาพ ชีวิตในเรือนจำถูกกำหนดไว้เป็นแบบแผนผู้ต้องขังไม่สามารถทำสิ่งต่างๆ อย่างที่

บ้านได้ สอดคล้องกับ ไฮเคิส (Sykes, 1958) อ้างใน เพ็ญพรรษา ปกาสิทธิ์, 2553) ได้เน้นว่า สิ่งที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดมากที่สุด คือ ความจริงที่ว่า การถูกคุมขังเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการถูกปฏิเสธจากสังคมภายนอกและถูกตีตราว่าเป็นนักโทษนับตั้งแต่วันที่ก้าวเข้ามาอยู่ในเรือนจำ 6) ความคิดถึงและห่วงใยครอบครัวในโลกหลังกำแพงมีกฎระเบียบที่เข้มงวดที่แม้บางเรื่องจะทำได้ก็ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขบางอย่างเกิดเป็นความเครียดและทุกข์จึงนับเป็นการเผชิญความยากลำบากที่ยากจะก้าวผ่าน และ 7) กลัวถูกประหารชีวิตและถูกจำคุกนาน ในขณะที่คดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลที่บางครั้งใช้เวลานาน ความไม่แน่นอนและไม่รู้ว่าสภาพการณ์ของตนจะเป็นไปอย่างไรได้สร้างความทุกข์เป็นอย่างมาก สอดคล้องกับ ไฮเคิส (Sykes, 1958) อ้างใน เพ็ญพรรษา ปกาสิทธิ์, 2553) ได้กล่าวไว้ว่า ความเจ็บปวดของการถูกจองจำ (Pain of imprisonment) เกิดจากการคุมขังผู้กระทำความผิดไว้ในเรือนจำได้ ส่งผลให้ผู้ต้องขังรู้สึกไม่สบายใจ เบื่อหน่าย เหงา กลัวเกิดเป็นความเครียดความกดดันจนมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ

ในขณะที่ต้องเผชิญกับความยากลำบากในชีวิตและถูกหล่อหลอมให้ยอมรับสถานะของผู้ต้องขัง ผู้ให้ข้อมูลจะรักษาความสมดุลของชีวิตด้วยการหาหลักยึดหรือที่พึ่งเพื่อให้คลายจากความทุกข์พร้อมกับการสร้าง

ความหวังให้กับจิตใจ จึงเป็นเหมือนแสงสว่างในการเผชิญกับความยากลำบากต่างๆ ซึ่งได้แก่ความหวังจากการสู้คดี โดยความหวังอาจเกิดจากความมั่นใจในตัวทนายหรือจากผู้จะช่วยเหลือโดยแลกกับเงินในการวิ่งเต้นล้มคดี การไม่มีหลักฐานหรือไม่มีส่วนในคดี เป็นการสร้างความหวังให้กับจิตใจในการใช้ชีวิตอยู่ในโลกหลังกำแพง สอดคล้องกับ เร็คเลสซ์ (Reckless) (จรรยา สุวรรณทัต และคณะ 2533, อ้างใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550) กล่าวว่า การหาความพึงพอใจในอย่างอื่นชดเชย การให้เหตุผลในการถ่ายโยงความเครียด เป็นการควบคุมจากภายในเป็นพลังในจิตใจแต่ละคน

2.2 กฎเกณฑ์สำคัญในการควบคุมตน โดยกฎเกณฑ์สำคัญในการควบคุมตนสามารถจำแนกออกเป็น ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน สอดคล้องกับ สเปียมเบิร์ก (Schiamberg, 1988, อ้างใน สุกัญญา เสมอมาศ) กล่าวว่า หากการควบคุมตนที่เราเป็นผู้ควบคุมเรียกว่า การควบคุมจากภายใน และหากการควบคุมตนที่สิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นตัวกำหนดเรียกว่า การควบคุมจากภายนอก โดยปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยทางสังคมที่จะเป็นตัวควบคุมและเป็นพลังผลักดันอย่างใกล้ชิด ผู้ให้ข้อมูลต่างเรียนรู้ที่จะปรับตัว ปรับความคิดและเรียนรู้ที่จะสร้างความเข้าใจซึ่งกัน และมีความสามารถที่จะต่อรองกับกฎเกณฑ์ กติกา รวมทั้งสามารถต่อรองกับความหวังที่มาพร้อมกับสถานภาพและ

บทบาทที่ตนเองได้รับ ซึ่งปัจจัยภายนอกจำแนกได้เป็น 1) มิตรสหาย ผู้ต้องขังสร้างความเป็นมิตรเพื่อทดแทนความคิดถึงต่อครอบครัว โดยจะคอยดูแลแนะนำผู้ต้องขังเข้าใหม่ในด้านต่างๆ ต่อมาก็ต้องการพัฒนาความเป็นเพื่อนขึ้นบ้างแต่ในคนหมู่มากล้วนต่างจิตต่างใจจึงต้องระวังและเลือกคบคนในจำนวนที่ไม่มาก ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 มีการใช้ชีวิตที่ต่างออกไป คือ การกินอยู่คนเดียวเพราะประหยัดและสะดวก โดยนัทธิ จิตสว่าง (ม.ป.ป., อ้างใน จารุวรรณ คงยศ, 2551) ได้แบ่งประเภทเสียเดี่ยว ได้แก่ ผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมในทำนองชอบเก็บตัวไม่ยุ่งเกี่ยวหรือสังสรรค์กับใคร 2) ขอบเขตของกฎระเบียบ เป็นประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อกฎระเบียบอย่างรู้เท่าทัน สอดคล้องกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ฟรอยด์ (Freud อ้างใน ลัดดาวรรณ ณ ระนอง 2554) มีแนวคิดที่ว่า อีโก้ (Ego) คือ ส่วนที่ควบคุมพฤติกรรม โดยอาศัยกฎเกณฑ์ทางสังคมและหลักแห่งความเป็นจริง (Reality principle) มาช่วยในการตัดสินใจเพื่อไม่ให้แสดงพฤติกรรมออกตามความพอใจของตนเพียงอย่างเดียว แต่ต้องคิดและแสดงพฤติกรรมอย่างมีเหตุผล 3) กิจกรรมสุดโปรด เป็นวิธีหนึ่งที่จะบรรเทาความเจ็บปวดภายในจิตใจ ผู้ให้ข้อมูลมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมต่างๆ เหล่านั้น ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลบางคนมีการทำกิจกรรมสุดโปรดที่แตกต่างออกไป คือ การรับจ้างทุกอย่างเพื่อไว้เป็นใช้จ่ายในคุก สอดคล้องกับ นัทธิ จิตสว่าง (ม.ป.ป., อ้างใน

จารุวรรณ คงยศ, 2551) ได้แบ่งประเภทพวกแท้กซี้ คือ ผู้ต้องขังที่ไร้ญาติและขาดแคลนเงินใช้สอยในเรือนจำ จึงเอาตัวรอดด้วยการรับจ้างเพื่อหารายได้มาซื้อปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต 4) การศึกษาพัฒนาจิตใจ ซึ่งผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 เนื่องจากตอนอยู่ข้างนอกขาดโอกาสทางการศึกษา เมื่อเข้ามาใช้ชีวิตภายในโลกหลังกำแพงจึงมุ่งมั่นที่จะเรียนจนกระทั่งบางคนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้วยความภาคภูมิใจ รู้สึกว่าตนมีคุณค่าขึ้น สอดคล้องกับ เฮอร์วิน (พัฒนา พัวพัฒน์กุล, 2533, อ้างใน จารุวรรณ คงยศ, 2551) ได้กล่าวถึงพวกเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ว่าพวกนี้จะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการอ่านหนังสือเพื่อเก็บเกี่ยวและตักตวงความรู้ บางรายเข้าเรียนในระดับศึกษา ผู้ใหญ่ และเรียนต่อจนในระดับมหาวิทยาลัย 5) ด้วยวัยที่ผ่านเลยไป ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 125 คนคิดเป็นร้อยละ 34.7 เมื่อถูกควบคุมมานานหลายๆ ปีทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีอายุมากขึ้นและมีความรู้เท่าทัน การปฏิบัติตามกฎระเบียบเพื่อให้ได้มาซึ่งสถานะอันเป็นที่ยอมรับจากเจ้าหน้าที่และเพื่อนผู้ต้องขัง และ

6) ระยะเวลาที่ถูกควบคุม ซึ่งผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำสูงกว่า 10 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7 รองลงมาคือถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำ 5-10 ปี จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 การใช้ชีวิตในเรือนจำนานๆ ผู้ให้ข้อมูลมีแนวโน้มที่อยู่ในกฎระเบียบมีความระมัดระวังที่จะไม่กระทำผิด โดยสร้างความหวังให้กับตัวเอง สร้างการเรียนรู้จากประสบการณ์และเรียนรู้ทุกสิ่งที่ผ่านมาเข้ามาในชีวิต

ในด้านปัจจัยภายใน ปัจจัยภายในเป็นพลังภายในจิตใจของแต่ละคนที่อาจมีมากน้อยต่างกัน เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ผู้ให้ข้อมูลสามารถควบคุมตนเองเกิดเป็นความเชื่อมั่นที่จะกระทำการต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างกลมกลืนในบริบทของโลกหลังกำแพง สอดคล้องกับ เร็คเลสซ์ (จรรยา สุวรรณทัต และคณะ, 2533 อ้างใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550) กล่าวว่า การควบคุมจากภายใน เป็นพลังภายในจิตใจของแต่ละคนที่อาจจะมีมากน้อยต่างกัน ซึ่งปัจจัยภายในนี้ แบ่งออกเป็น 1) ศาสนาเป็นหลัก ยึด การปฏิบัติตามหลักศาสนิกของแต่ละศาสนาสามารถช่วยให้จิตใจสงบ มีสติและอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขในโลกหลังกำแพง 2) แรงใจจากครอบครัว ซึ่งผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ญาติมาเยี่ยม 1 ครั้ง/3เดือน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 รองลงมาคือญาติมาเยี่ยม 1 ครั้ง/เดือน

จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 กำลังใจและความหวังใจจากครอบครัวเป็นภูมิคุ้มกันให้ชีวิตผลักดันให้สามารถก้าวข้ามความทุกข์ที่ต้องสูญเสียอิสรภาพ นำไปสู่การพยายามควบคุมตนเองที่จะดำรงชีวิตอยู่ในเรือนจำอย่างมีคุณค่า และมีความหวังกับอนาคต สอดคล้องกับ ไนย์ (Nye, 1958; จรรยา สุวรรณทัต และคณะ, 2533, อ้างใน สุกัญญา เสมอมาศ 2550) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่า พ่อแม่คือตัวแทนของสถาบันครอบครัว เป็นผู้ห้ามปรามไม่ให้บุคคลกระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกนอกรอบ 3) การตระหนักต่อโทษของตน ซึ่งผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถูกกำหนดโทษตลอดชีวิต จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมาคือ ถูกกำหนดโทษประหารชีวิต จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 การใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำนานเนื่องจากมีโทษสูงมีแนวโน้มทำให้ผู้ต้องขังปฏิบัติตามอยู่ในกฎระเบียบและระมัดระวังที่จะไม่กระทำผิด 4) หวังอภัยโทษจากพระมหากษัตริย์คุณ ผู้ต้องขังที่มีความมั่งคั่งในการควบคุมตนเองเพราะตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการได้รับรับพระราชทานอภัยโทษ สอดคล้องกับ ทอร์เซน และมาโฮนี (Thoresen & Mahoney, 1974, อ้างใน ยุพิน พุ่มหิรัญ, 2550) ที่กล่าวว่า การตั้งเป้าหมาย (Goal setting) เป็นการกำหนดเกณฑ์ในการควบคุมพฤติกรรมด้วยตนเอง 5) การปรับเปลี่ยนความคิดและความเชื่อของตนเอง เกิดจากการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์สร้างทักษะ

ในการดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้เงื่อนไขอย่างรู้เท่าทัน สอดคล้องกับ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Freud อ้างใน ลัดดาวรรณ ณ ระนอง, 2554) ซึ่งอ้างถึง Super ego ว่าเป็นปัจจัยที่ควบคุมความคิดให้แสดงออก ในลักษณะที่เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม 6) การ ตนเองควบคุมและอดทนต่อสิ่งยั่วเย้า ผู้ให้ข้อมูล ทำความเข้าใจต่อการเกิดขึ้นและความจำเป็นต่อ กฎระเบียบ รวมถึงการคิดบวกและการบังคับ ตนเองเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข สอดคล้องกับ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Freud อ้างใน ลัดดาวรรณ ณ ระนอง, 2554) ที่กล่าวว่า อีโก้ (Ego) เป็นส่วนที่ ควบคุมพฤติกรรมโดยอาศัยกฎเกณฑ์ทางสังคม และหลักแห่งความเป็นจริง (Reality principle) มาช่วยในการตัดสินใจเพื่อไม่ให้เกิดพฤติกรรม ออกตามความพอใจของตน 7) ความพอใจและ ภูมิใจจากการดำเนินชีวิต เมื่อเกิดความพอใจ ภูมิใจและเกิดความเชื่อมั่นว่าชีวิตเปลี่ยนไป ในทางที่ดีได้ นำไปสู่ความเป็นอิสระทางจิตใจที่ จะกระทำการต่างๆ เพื่อให้มีชีวิตใหม่ที่ดีขึ้น และ 8) การยอมรับและปรับปรุงตน เป็นความสามารถ ในการยอมรับข้อดีและข้อด้อยของตน นำ ศักยภาพที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์จนสามารถ ดำเนินชีวิตได้อย่างกลมกลืนภายใต้ข้อจำกัด ต่างๆ ของเรื้อนจำ ซึ่งสอดคล้องกับ เร็คเลสส์ (จรรยา สุวรรณทัต และคณะ, 2533 อ้างใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550) ที่กล่าวว่า ความ สำนึกที่สามารถควบคุมตนเองได้ ความสำนึกที่ ดีงาม ความอดทนต่อความคับข้องใจ และ

ความสามารถในการต่อสู้กับอารมณ์ฝ่ายต่ำ เป็นการควบคุมจากภายใน ซึ่งอาจจะมีมากน้อย ต่างกัน

2.3 จุดมุ่งหมายในชีวิต เป็นเหมือน ก้าวแรกของชีวิตใหม่หลังการก้าวพ้นไปจากโลก หลังกำแพง ซึ่งจุดมุ่งหมายในชีวิตจำแนกได้เป็น 1) ประกอบอาชีพอย่างสุจริตและพอเพียง การ ทำเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและ การประกอบอาชีพที่ตนชอบและถนัด จากการ ได้รับการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพต่างๆ ของเรื้อนจำ และ 2) ทำหน้าที่เสาหลักดูแล ครอบครัวยุ เป็นเสมือนการตอบแทนและชดเชยใน สิ่งต่างๆ ให้กับครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง โดย จุดมุ่งหมายในชีวิตยังเป็นเหมือนน้ำหล่อเลี้ยง ให้กับผู้ให้ข้อมูลใช้ต่อสู้และต่อกรกับตราบาปที่ ถูกยึดเยียดจากสังคมเพื่อเรียกคืนตัวตนและ ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ให้แก่ตนเองอีกครั้ง สอดคล้องกับ พาฟลอฟ (Pavlov, อ้างใน ปรีชา วิหคโต, 2554) อธิบายว่า สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นต้อง มีสาเหตุมาจากเงื่อนไข (Condition) พฤติกรรม จะเกิดขึ้นหรือจะยุติจะต้องมีเงื่อนไข และเงื่อนไข ที่ทำให้เกิดพฤติกรรม ได้แก่ เงื่อนไขสิ่งเร้า สอดคล้องกับโอเลียรี และดูเบย์ (O'Leary: & Dubey, 1997, อ้างใน ยุพิน พุ่มหิรัญ, 2550) ที่ กล่าวตรงกันว่า กลวิธีในการควบคุมตนเองที่ สำคัญคือการฝึกควบคุมตนเอง โดยกำหนด เงื่อนไขให้แก่ตนเอง ซึ่งจะมีค่าและเป็นพลังที่จะ

กระตุ้นให้บุคคลนั้นกระทำหรือมีพฤติกรรมใน
วิถีทางที่พึงประสงค์ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลของการวิจัยพบว่าความมั่นคงใน
การควบคุมตนเองของผู้ต้องขังเกิดจากปัจจัยที่
สำคัญหลายประการ ได้แก่ แรงใจจากครอบครัว
การศึกษาพัฒนาจิตใจ และจุดมุ่งหมายในชีวิต
ดังนั้น เรือนจำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควร
นำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการจัด
กิจกรรมต่างๆ ให้กับผู้ต้องขังเช่น โครงการให้
ความรู้เรื่องการควบคุมตนเองแก่ผู้ต้องขังเข้าใหม่
โครงการอบรมให้ความรู้เรื่องการควบคุมตนเอง
อย่างต่อเนื่อง โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดอย่าง
สม่ำเสมอเพื่อสร้างกำลังใจแก่ผู้ต้องขัง โครงการ
ให้ความรู้ด้านแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับ
ผู้ต้องขัง นอกจากนี้ควรมีการติดตามศึกษาถึง
ระดับความมั่นคงในการควบคุมตนเองของผู้ต้องขัง
ที่พ้นโทษไปแล้วเพื่อนำผู้ต้องขังเหล่านั้นกลับมา
ใช้เป็นต้นแบบในการให้การศึกษาอบรมผู้ต้องขัง
ให้เกิดความมั่นคงในการควบคุมตนเองต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาข้อมูลจากผู้ที่ได้คะแนน
ความสามารถในการควบคุมตนเองในระดับสูงแต่
เคยกระทำผิดวินัยของทางเรือนจำ เพื่อศึกษา
เปรียบเทียบถึงปัจจัยที่เป็นเหตุให้ผู้ต้องขังกระทำ
ผิดซ้ำ

2.2 ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ใน
ประเด็นความมั่นคงในการควบคุมตนเอง

ผู้ต้องขังที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันออกไป เช่น
ผู้ต้องขังต่างชาติ ผู้ต้องขังวัยชรา รวมถึงผู้ต้องขัง
ที่อยู่ต่างเรือนจำว่ามีปัจจัยที่ทำให้เกิดความ
มั่นคงในการควบคุมตนเองเหมือนหรือแตกต่างกัน
อย่างไร

รายการอ้างอิง

จรรยา สุวรรณทัต และคณะ. (2533).

**ความสามารถในการควบคุมตนเองของ
เด็กไทยในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่าง
องค์ประกอบทางการศึกษา การฝึกทักษะ
และการพัฒนาจิตลักษณะเพื่อการสร้าง
พลเมืองที่มีประสิทธิภาพ.** รายงานวิจัย.

กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จารุวรรณ คงยศ. (2551). **การปรับตัวของ**

**ผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพเรือนจำ: ศึกษา
เฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม.**

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารงานยุติธรรม. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จิระสุข สุขสวัสดิ์. (2558). การศึกษาผลของ
กลุ่มจิตวิทยาพัฒนาตนและการปรึกษา
เชิงจิตวิทยาแนวพุทธเพื่อส่งเสริมการ
เผชิญปัญหาและความสุขของนิสิต
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ.
วารสารวิชาการคุณธรรมความดี, 4(1),
109-118.

ชาย โปธิสิตา. (2550). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการ
วิจัยเชิงคุณภาพ.** กรุงเทพมหานคร:
อัมรินทร์พรินติ้ง.

- นิภา นิ่มนวล. (2548). **ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับภาพแวดล้อมของเรือนจำ ศึกษาเฉพาะกรณีของทัณฑสถานหญิงกลาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- เพ็ญพรรษา ปกาสิทธิ์. (2553). **บริบทเรือนจำและการยอมรับโทษประหารชีวิต: ศึกษากรณีกระบวนการปรับตัวของผู้ต้องขังโทษประหารชีวิต. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ยุพิน พุ่มหิรัญ. (2550). **ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวต่อการควบคุมตนเองในพฤติกรรมติดเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.**
- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. (2554). **“ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบจิตวิเคราะห์” ใน ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 หน่วยที่ 6 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.**
- สุกัญญา เสมอมาศ. (2550). **ผลการฝึกเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุป่าหมายของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.**
- Nye, I. F. (1958). *Family Relationships and Delinquent Behaviour*. New York, NY: Wiley.